

שם. שאלו מיניין את רבן גמליאל מניין שהקב"ה מחיה מתים, אמר להם מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים ולא קיבלו מומנו וכו'. עד שאמר להם מקרא זה, אשר נשבע ד' לאבותיכם לתת להם, לכם לא נאמר, אלא להם (דברים יא, כא) וכו' וי"א מן המקרא הזה אמר להם, ואתם הדבקים בד' אלקיכם חיים כלכם היום (דברים ד, ד) וכו'.

וקשה ומדוע לא הביא את הפסוק הקודם יותר, והוא, וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען (שמות ו, ד), לכם לא נאמר אלא להם, פסוק שבתכנו הוא דומה לזה שבדברים יא, ושאמנם הובא כמקור, לעיל ע"י ר' סימאי. 1234567 ת"ח

צ, ב — צא, א. א"ל קיסר לרבן גמליאל אמריתו דשכבי חיי וכו' אמרה ליה ברתיה שבקיה ואנא מהדרנא ליה וכו'. ופי' רש"י ד"ה אמרה ליה, ברתיה דקיסר לרבן גמליאל שבקיה. וכה"ג איתא לעיל לט, א, א"ל כופר לרבן גמליאל וכו' אמרה לי ברתיה, שבקיה דאנא מהדרנא ליה וכו'. ושם לא פירש רש"י ברתיה של מי, של רבן גמליאל, או של הכופר. 1234567 ת"ח

הלשון של ספור המעשה סובלת יותר פירוש ברתיה של רבן גמליאל, שבקיה (לשאלתו של הקיסר) ואנא מהדרנא ליה (לקיסר), וכעין שמצינו להלן בגביהא בן פסיסא שביקש חכמים להרשות לו, לאדם הפשוט, להשיב על שאלה קנטרנית, וגם הלשון של תשובתה של הבת, שני יוצרים יש בעירנו, מוכיחה כי בתו של רבן גמליאל היא הדוברת, ואמנם רש"י, לשיטתו הוצרך לפרש, משל הוא, אילו היו שני יוצרים בעירנו וכו'.

המדרש הגדול, בראשית ב, כג, אולי בעקבות פי' רש"י, פירש ברתיה, בתו של הקיסר. אולם בבראשית רבה יז, יא, השאלה נשאלה ע"י מטרונה אחת והתשובה ניתנה ע"י ר' יוסי.

והנה רב"ז בכר באגדות התנאים (כרך ראשון, חלק ראשון, פ"ה, ר' גמליאל דיבנה, ע' 61) פירש, ברתיה דרבן גמליאל, על שתי שאלות של כופרים ענתה בת ר' גמליאל ברוח אביה. ותמה על פירושו זה א. מרמורשטיין (דביר, ספר א, תרפ"ג, ע' 132, בהערה 9) „ומשתומם אני על רב"ז בכר שאמר וכו' בת ר' גמליאל וכו'". וכפי שהסברתי אין מקום לתמיהה זו.

צא, א. ת"ר בעשרים וארבעה בניסן איתגטילו דימוסנאי מיהודה וירושלים, כשבאו בני אפריקיא לדון עם ישראל וכו' אמרו לו ארץ כנען שלנו היא וכו', שוב פעם אחת באו מצרים לדון עם ישראל וכו' ושוב פעם אחת באו בני ישמעאל ובני קטורה לדון עם ישראל וכו'.

והסביר הסנהדרי קטנה, ואפ"ה לא קבעו יו"ט אלא על עובדא זו, דחית טענות בני